



روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاكرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال سیزدهم

۲ شنبه ۶ خرداد ماه ۱۳۳۶

شماره ۴۵۸۱

شماره مسلسل ۸۹

دوره نوزدهم مجلس شورای ملی

مذاكرات مجلس شورای ملی

جلسه ۸۹

صورت مشروح مذاكرات مجلس روز سه شنبه ۳۱

اردیبهشت ماه ۱۳۳۶

فهرست مطالب

- ۱- تصویب صورت مجلس
 - ۲- تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای وزیر راه
 - ۳- سؤال آقای مهران راجع بدیوان محاسبات و جواب آقای معاون وزارت دارائی
 - ۴- سؤال آقای خلعتبری راجع بجای داخلی و جواب آقای وزیر بازرگانی
 - ۵- مذاکره در گزارش کمیسیون فرهنگ راجع بمقررات محصلین ایرانی در خارجه
 - ۷- تعیین موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه
- مجلس یکساعت و چهل و پنج دقیقه پیش از ظهر ریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: صفاری دکتراهی - اقبال - دکترا نفیسی - قرشی - کدیور - مرتضی حکمت - محمودی - اکبر - ذوالفقاری - صارمی - دکترا سید امامی - نقیه الاسلامی - دکترا بیانا - مشاز - سعیدی - دکترا عمید - اریه - سنندجی - بوربور - فرود - اورنگ - دکترا وکیل - دکترا - سعید حکمت - اعظم زنگنه - همیدی - شوری - امامی خوئی - قراگزلو - صرف - زاده

غائبین بی اجازه - آقایان: دکترا عدل اخوان - دیر آمدگار - وزودرفنگان با اجازه -

آقایان: پرفسور اعلم - قنات آبادی - دکترا جهانشاهی - بزرگ نیا - کیکاوسی - عبدالحمید بختیار - دکترا پیرنیا - سعودی - مهندس ظفر

رئیس - آقای دکترا مشیر فاطمی بفرمائید

دکترا مشیر فاطمی - خواستم از حضور مبارکتان استدعا کنم در آراء هیات نظارت یک رأی، دو رأی اشتباه شده است بنده تذکر میدهم که اصلاح بشود.

رئیس - اصلاح میشود آقای دکترا جهانشاهی بفرمائید

دکترا جهانشاهی - اصلاحات عبارتی هست در صورت جلسه که اصلاح می کنم و تقدیم میکنم رئیس - اصلاح کنید دیگر نظری

نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب میشود.

۲- تقدیم یک فقره لایحه

بوسیله آقای وزیر راه

رئیس - امروز سؤالات مطرح است آقای خلعتبری بفرمائید

خلعتبری - وزیر مربوط نیستند رئیس - آقای وزیر راه فرمایشی دارید بفرمائید.

وزیر راه (سراشکر انصاری) - بطوری که خاطر آقایان محترم مستحضر است دو سال قبل از لحاظ توسعه خطوط راه آهن وزارت راه با موافقت کمیسیون برنامه مجلس محترم شورای ملی از آلمان غربی دوازده نفر کارشناس استخدام کرد و در سال گذشته قرارداد این عده بپایان رسید، چون احتیاج بتجدید قرارداد هفت نفر از آنها نبود و کارکنان ایرانی وزارت راه میتوانند همان وظائف را عهده دار شوند قرارداد هفت نفر از آنها تجدید نشدولی در سال جاری از جهت احتیاج بتجدید خدمت ۵ نفر بقیه لایحه ای برای پرداخت حقوق آنها تهیه شده که تقدیم ریاست محترم مجلس شورای ملی میشود.

۳ - سؤال آقای مهران

راجع بدیوان محاسبات

و جواب آقای معاون

وزارت دارائی

رئیس - آقای مهران بفرمائید

احمد مهران - بنده در دولت گذشته سؤالی کرده بودم راجع بدیوان محاسبات ولی چون موضوع مربوط است بمصالح مملکت این است که این سؤال را استرداد نکنم و استدعا کردم تعقیب شود و امروز این سؤال مطرح است و اصولاً این سؤال را کرده ام که شاید دو سه موضوع در پشت این تریبون مجلس محترم شورای ملی روشن بشود، اصل ۱۰۲ متمم قانون اساسی می گوید دیوان محاسبات مأمور بمعاینه و تفکیک محاسبات ادار مالیه و

تفریح حساب کلیه محاسبین خزانه است و مخصوصاً مواظب است که هیچیک از فقرات مخارج معینه در بودجه از میزان مقرر تجاوز ننموده تغییر و تبدیل نپذیرد و هر وجهی در محل خود بمصرف برسد و همچنین معاینه و تفکیک محاسبه مختلفه کلیه ادارات دولتی را نموده اوراق سند خرج محاسبات راجع آوری خواهد کرد و صورت کلیه محاسبات مملکتی را باید بانضمام ملاحظات خود تسلیم مجلس شورای ملی نماید، بنده فکر میکنم بر همکاران ما پوشیده نیست که دولت های ایران بطور کلی ناچاره حد نسبت بقوانین متعصبند ولی بنده شخصاً نسبت با اجرای قوانین که منبث از قوانین اساسی است شخصاً متعصب و معتقدم که این قوانین در اصول اساسی این مملکت مؤثر است و باید صحیحاً اجرا شود، یکی از این قوانین که منبث از قانون اساسی است همین قانون دیوان محاسبات است که مسلماً از نظر آقایان گذشته است (مهندس اردبیلی - سالها است اجرا نشده) نمایندگان قبل از این قانون را تصویب کرده اند و مشتمل است بر ۴۱ ماده پس از ذکر این مقدمه با ارادت می گویم خدمت آقای انواری دارم میل دارم که ایشان به ایضم توجه کنند، یک قانونی در ۲۳ صفر ۱۳۲۹ راجع بدیوان محاسبات وضع شده است که اساساً اجرا نشده است و طبق ماده ۴۱ همین قانون آن قانون نسخ شده است تا اینکه دردی ۱۳۱۲ قانون دیوان محاسبات بتصویب مجلس رسیده و قانون محاسبات عمومی هم دردم اسفند ۱۳۱۲ بعد از این قانون تا سال ۱۳۱۸ معمول بوده است و مجری هم شده ولی

باشد داشته باشم بنده هم همان نظر جناب عالی را دارم وقتی که ما سر و کارمان وزندگی افرادمان زیر کرسی و آبگوشت است و او غیر از ساندویچ چیزی نمیفهمد نمیشود این چیزها را از آنها سؤال کرد و توصیه های آنها را در اینجا عمل کرد اینها مورد توجه دولت هست بنده سعی دارم که در این موضوع دقت کافی بشود برای همین است که تشکیلات شورای عالی اقتصاد امیردوار در آینده نزدیک باستحضار آقایان برسد و ملاظه بفرمائید که با اشخاص مطلع بوضع زندگی مردم این ممالک مشاوره و مذاکره خواهد شد (احسن) بنده راجع به همین مقاله که جناب عالی از تابلور و امثال اینها فرمودید خواندم این را بدانید که اینها قابل احترام هستند ولی اینها یک مشت تئوریستین هستند اینها مآبند یک تئوری دارند و ما هم این را قبول داریم ولی باید تطبیق بکنیم و آدابته (Adapté) بکنیم بزندگانی خودمان (صحیح است احسن) بنا براین از این لحاظ آقایان اطمینان داشته باشید اما راجع به حمایت چسای داخلی عقیده بنده این است که اگر ممکن باشد نمایندگان محترم ما را راهنمایی کنند در تمام امور فرقی بین زارع برنج و یا چای و یا کف و یا آن کسی که روغن نباتی درست میکند و یا نساجی دارد و یا چرم سازی دارد نیست هیچ فرقی بین اینها نیست باید به همه شان مطابق یک اصول صحیحی کمک بشود برای همین است که عده ای استدلال میکنند که آزادی تجارت سبب می شود که تجار کالاهای زیادی وارد کنند این کالاهای در بازارها بانتظار مشتری میماند و قبول شما بازار اشباع میشود و لذا سطح عرضه از تقاضا زیاده تر میشود و نتیجه بافت ورشکستگی تجار میگردد در این فرض لازم است گفته شود که تجار باید خود متوجه این معنی باشند و آنقدر در کار بازرگانی بصیرت داشته باشند که پیش بینی های لازم را بنمایند تا چنین مواردی پیش آمد نکند منظور دولت و وزارت بازرگانی هم آن است که تجار بصیری در کشور وجود بیابند و علاوه اگر یک بار چنین وضعی پیش آمد و کالا بامقدار زیاد در کشور عرضه شد خود بخود از ورود کالاهای بی مورد اضافی جلوگیری میشود که در این صورت قانون عرضه و تقاضا کار خود را کرده کالای خارجی نیز جای خود را به کالاهای داخلی میدهد ناگفته نماند که محدودیت و انحصار تجارت تنها حمایت از صنایع داخلی محسوب نمیشود بلکه دولت سعی دارد از راه کمک های مالی از طریق بانکها راهنمایی ها و آموزشهای لازم و تثبیت اوضاع اقتصادی کشور و مسائل دیگری محصولات داخلی را حمایت نماید زیرا محدودیت تجارت

منظور حمایت صنایع کافی نبوده بلکه بجای حمایت از پیشرفت صنایع داخلی و ترقی و مرغوبیت آن جلوگیری میکند زیرا وقتی تهیه کنندگان کالاهای داخلی رقابتی در مقابل کالای خود ندارند و با محدودیت تجارت و حمایت دولت خود را بی نیاز از تلاش بیشتری برای مرغوبیت کالا و اوزان تمام شدن آن دیدند از این حمایت سوء استفاده کرده برفع خود کام بر میدارند و هیچگاه سود حاصله را در طریق توسعه فعالیت تولیدی و تهیه وسائل فنی کار و بهارات و اینکار و نقشه های صحیح بکار نمیبرند بلکه بطوری که خاطر هموطنان عزیز مستحضر است سود حاصله را بصرف خرید املاک و اموال غیر منقول و زمین و یا بورس بازی بکار می اندازند و کارخانه خود را فرسوده نموده از مرمت های لازم و تهیه وسائل تولیدی آن خودداری میکنند و روزی میرسد که میگویند کارخانه نفع نمیکند و محصول خود را خراب و نامرغوب با قیمت گران بخرود مردم فقیر می دهند و بالاخره باید و انتظار حمایت دولت کار خود را تعطیل کرده فریاد و فغان میکنند که دولت باید از حمایت و بما کمک کند دولت فعلی با این سیستم حمایت مخالف است و باین صورت بکسی پولی نخواهد پرداخت زیرا علاقه دارد تولید کنندگان واقعی را حمایت نماید و همچنین ملزم است که بحمايت مصرف کنندگان و خریداران کالا در مقابل تولید کنندگان نیز اقدام نماید حالا بنده يك نمونه خدمت آقایان عرض می کنم از اینجا که تشریف بردید يك تا کسی صدا کنید بفرمائید من را ببرید منزل وزیر بازرگانی میگوید آقا آدرس بدهید ولی اگر بگوئید مرا ببر بپهلوی صدمه بیوفه فروش بالا فاصله راه می افتد و شما را بدکان او میرساند چرا برای اینکه صدمه میوه فروش در اثر معرفیتی که خودش پیدا کرده او را میشناسد او جنس خودش را مرغوبتر کرده معروف شده فایده اش را هم کرده شما هم میدانید که جنس او خوب هست قابل کنکور نام نیست و الا برتقال هم از اینان می آیند بطور می شود که آن یرتقال فروش استفاده نمیکند ولی آن کارخانه نساجی و چرم سازی میگویند من ضررمی کمم بر اثر همین تصمیم دولت اخیر بعضی از کارخانجات داخلی در بهای محصولات خود تخفیفاتی قائل شده اند من جمله يك آگهی از طرف شرکت سهامی صنایع شیشه ایران در شماره مورخ ۲۴ اردیبهشت روزنامه اطلاعات درج شده است که بموجب آن شرکت مزبور تحت عنوان اینکه دستگاہهای تولیدی شرکت تکمیل گردیده و محصول کارخانه بعداً کثرت ظرفیت و مرغوبیت رسیده نرخ شیشه را تا حدود صدی سی برای مصرف کنندگان تخفیف داده

است و این امر خود متضمن دو معنی است یکی اینکه در گذشته این صنایع نفع داشته است و اکنون نفع ندارد دیگر آنکه سابقاً فقط برفع تولید کننده و بضرر مصرف کننده بود و اکنون هم برفع تولید کننده است و هم بصرف مصرف کننده و این همان نتیجه است که دولت در نظر دارد و میخواهد والا در ظرف ۴ روز چطور میشود شیشه ای که مورد احتیاج تمام مملکت است بکسرتی به آنم سی درصد تخفیف بدهد آقایان اگر حساب تجارتي کنند نفع را در آنجا پیدا خواهند کرد (مهندس اردبیلی - انشاء الله اگر بایز هم به همین قیمت بماند) در مورد صنعت چرم سازی که جناب آقای پرفسور جمشید اهل علم مخصوصاً بآن اشاره فرمودند باید عرض کنم علاوه بر مراتبی که فرقا بر عرض رسید و با توجه بصنعت شیشه سازی که نسبت بآن بحث مختصری بیان آمد چند نکته را که در قطعنامه صاحبان کارخانجات چرم سازی بآن اشاره شده است برای روشن شدن مطلب عرض کنم : بطوریکه قبلاً هم اشاره شد در این قطعنامه آقایان مذکور يك قسمت از عدم موفقیت خود را در اثر عدم قدرت خرید مصرف کننده دانسته اند که مورد کمال توجه دولت است به همین جهت سعی میشود بر قدرت خرید مصرف کننده افزوده قسمت دیگر مربوط به قاچاق بود که راجع بآن هم توضیحات کافی داده شده قضاوت سایر مطالب آن را که احتمالاً موجب سؤال نماینده محترم شده بعیده آقایان واگذار میکنم زیرا در خلال این قطعنامه مطالب دیگری ذکر شده که بقرار زیر است : ۱- اگر ورود چرم آزاد شود قیمت پوست ارزان میشود در نتیجه دام داران کشتار نخواهند کرد و گوشت گران خواهد شد ۲- راندمان کسار گران ایرانی کمتر از کارگران خارجی است و بکس مزد آنان بیشتر ۳- پوستهای خامیکه از خارج وارد میشوند در کشور های غیر اسلامی ذبح شده اند با مقررات شرع مبین اسلام مغایرت دارند : و از این قبیل ایرادات بنده چون شخص خوش بین هستم نمیخواهم بگویم خدای نخواسته کمیابی چند روزه گوشت بر اثر صدور این قبیل قطعنامه ها بوده ولی میتوانم عرض کنم که این موضوعات هیچ ارتباطی با حمایت یا عدم حمایت صنایع داخلی ندارد و بخصوص که اعلامیه مزبور را عده ای از آقایان مانند شاهرخ - هاراطونیان - آدریک

مرض میکنم رئیس - بفرمائید وزیر بازرگانی - همه آقایان تمبر ساز سپهبدان بنده را می شناسند در چند پیش رئیس تپ بود یک حکایتی میگفت میگفتند در سال ۱۳۰۶ رفته بودم اصفهان یکی از کارخانجات وقت گفته بود که بیائید بما کنید يك کاری کنید که قشونی از ما جنس بخرد والا این کارخانه ما بسته میشود تلگراف با علی حضرت تقدیم مغایر میشود بلافاصله هنوز نرسیده بشیراز دستور داده میشود که این را بعید بنویسم که وارد اصفهان میشود دوباره این شخص میروند نزد ایشان و میگوید مرا زنده کردی، وقتی که ایام جنگ پیش می آید سپهبد میشود رئیس ستاد ارتش مبینند نظامهای ما بتو ندارند تلگرافی میکنند باین کارخانه چی که يك مقدار بتو بدهیم میگوید که ما بتو نداریم ما پتوهایمان را هر ده ای ۲۷ تومان بمتفقین فروخته ایم اگر شما حاضر هستید بهمین قیمت بیاید بخرید ملاحظه بفرمائید باید این طرز فکر عوض بشود این طرز فکر که صاحب سرمایه فقط نفع شخصی خود را بخواهد در نظر بگیرد باید بتباد در نظر اگر منافع عمومی را در نظر گرفت مورد تقویت دولت است و اگر تنها نفع خصوصی بود با کمال قوا جلوگیری خواهد شد (صحیح است) آقایان باید در آمد ملی کشور افزایش یابد و سرمایه های پراکنده و کوچک که در اثر عدم کاردانی و مهارت بدون استفاده مانده است مورد استفاده قرار گیرد بانکها در این زمینه میتوانند نقش مهمی داشته باشند آقای خلعتبری بیانات جناب عالی است که بنده بنام يك وزیر تکرار میکنم باید زمینهای زراعتی بهره برداری کافی بشود و زمینهای بایر قابل کشت گردد (مهندس فروهر - وزیر کشاورزی نمیتواند) و در تقویت قدرت تلاش و ابتکار صاحبان صنایع داخلی کوشش بعمل آید و سطح دانش و فرهنگ کارفرمایان و کارگران و متصدیان امر دینی بالا رود تا بتوان بهره برداری زیاده تر و بهتری نمود نه آنکه با محدودیت تجارت قدرت ابتکار را گرفت و صاحبان صنایع داخلی را بتنبلی عادت داد

زندگی مرفهی برای تمام مردم کشور ایجاد گردد تا هر کس بتواند صاحب زندگانی خود باشد : نمیتوان منکر شد که بهداشت سلامتی و طرز اداره امور عمومی از نظر سازمانهای دولتی در توسعه اقتصاد کشور تأثیر بسزائی دارد . طرح ریزی صحیح ، آمار صحیح ، سیستم اعتباری صحیح از لوازم توسعه اقتصاد است علاوه بر تمام این عوامل عامل تمایل و رغبت مردم بکار توسعه اقتصادی و آماده بودن برای کار شرط حتمی آنست ماهمه این عوامل را باید تشویق کنیم بدیهی است که با این ترتیب قدرت خرید مردم زیاد شده مصنوعات و محصولات بدون مصرف نخواهند ماند . برای حمایت از صنایع داخلی اقدامات زیر ضروری است : ۱- تقویت بانک های مربوطه برای دادن اعتبار بمؤسسات صنعتی و صادراتی ۲- تجارت آزاد بوسیله افراد ۳- تعیین نرخ بهره عادلانه برای دادن اعتبارات صنعتی طولی المده . دولت تجارت را آزاد کرده تا حسن ابتکار تولید کنندگان را افزوده فعالیت آنان را زیاده تر گرداند و علاوه دولت نمیخواهد و نباید در جزئیات امور مردم مداخله نماید عمليات دولت بایستی محدود باشد بامور عمومی که از عهده فرد خارج است از قبیل مغایرت و ارتباطات پست و تلگراف و تلفن ساختمان راهها و راه آهن ها و امثال آن سایر کارها با هدایت و حمایت دولت بایستی بدست خود مردم انجام گیرد . چون تجارت در ایران محدود و انحصاری بوده سبب شده است که ما در گذشته بازرگان و مدیران تجارتي و کارمندان آزموده و ماهر و مبتکر و طراح کم داشته باشیم . اینک سعی میکنم که با این وسائل رفع این نواقص و نقائص را بنمایم بنده در کاری که وارد نیستم دخالت نمی کنم و برای همین منظور بود که آن بازر را فرستادم و گزارش او دیروز بدست من رسیده و این گزارش چند صفحه است گزارش دهنده بی نظر بوده باید اسناد و مدارك مربوطه جمع آوری شود و بنده امیدوار هستم که بلافاصله بعد از این کار بنقاط شمالی ، نه تنها شمال ، بلکه علاقه دارم بهمه شهرستانها و مراکز استانها رفو و وضعیت مردم را از نزدیک ببینم (احسن) بلکه موفق شوم که خدمتی بشهرستانها بکنم (احسن)

۵- مذاکره در گزارش کمیسیون فرهنگ راجع بمقررات محصلین ایرانی در خارجه رئیس - لایحه اعزام محصل بخارج

مطرح است . پیشنهادهای ماده ۶ لایحه قرائت میشود . پیشنهاد می کنم در ماده ۶ عبارت « وزارت فرهنگ میتواند » به « وزارت فرهنگ باید » تبدیل شود . امید سالار رئیس - آقای امید سالار امید سالار - چون ممکن است آقای وزیر فرهنگ در ارتطو لانی شدن مذاکرات مربوط باین ماده لایحه قدری احساس سختگی کرده باشند بنده باید عرض کنم که این جریان نتیجه علاقه مفرط آقایان نمایندگان بامور فرهنگی کشور است و توجه خاصی که نسبت بآئینده جوانها دارند ، بنده روز اولی که این پیشنهاد را دادم روی اطلاعات و تجربیات خود بود که در خارج با نمایندگان سیاسی و سرپرستی هاتناس گرفته بودم و برای اینکه اطلاعاتم کاملتر بشود در اینجا با اداره مربوطه یعنی با اداره اعزام دانشجویان وزارت فرهنگ تماس گرفتم آقای دکتر بدیهی رئیس اداره که در کار خودشان بسیار وارد هستند موارد متعددی را برای بنده ذکر کردند از اینکه دانشجویانی که در خارج داریم مرتکب اعمالی شدند که مخالف حیثیت یک نفر ایرانی شرافتمند است و نمایندگان سیاسی ما و سرپرست دانشجویان در آنجا روایت بآنها نداده است و گفته است بایستی بر گردید ایران برای اینکه موجب آزر دگی ایرانیها در خارجه نشود . شاگرد خودش اظهار داشته است که من وسائل مراجعت ندارم اینجا بندرش مراجعه کردند حتی يك پدزی را گفتند که من الان اسمش را نمیخواهم اینجا بیرم ، فرستاده اند آمده است گفته اند پسر تو مرتکب کلاه برداری و یا مرتکب يك عمل ناشایست دیگری که حتی بنده بنام يك ایرانی نمیخواهم ذکر کنم شده است و باید این برگردد بایران گفته است که پسر من کبیر است و بن مربوط نیست حالا اگر چنانچه وقتی میخواستند بفرستند این تضمین را ، بنده نیگویم تضمین بانکی باشد . خیال میکنم جناب آقای اردلان فرمودند اشکال دارد بهر حال يك تضمین معتبری گرفته شود حالا که وزارت فرهنگ نماینده گهای سیاسی مادر آنها دچار اشکال میباشد و چون شخص آقای وزیر فرهنگ هم کمال علاقه دارد آنند و بهر حال اطلاعات بیشتری از بنده دارند بنیان میکنم که موافق هم باشند و احتیاج توضیح زیاده تری نباشد . همینقدر چون یکی از آقایان فرمودند برای اولیای محصلین مشکل است بنده اینجا عرض میکنم شاگردانی که ما میفرستیم سه دسته هستند یک دسته آنهاست هستند که تمام خرجشان با وزارت فرهنگ است یعنی شاگرد اولها

اینها چون فرستادن و برگشتن و هزینه تحصیلشان بادت است بنا براین کسار آسانی است و دولت خودش خرج می کند و بر میگرداند يك دسته ای هستند که تمام مخارجشان با اولیایشان هست این دسته در حدود ماهی هزار تومان در آمریکا شاید يك مقداری کمتر در اروپا خرج می کنند کسی که در ماه هزار تومان برای خرج تحصیل پسرش می دهد مانی ندارد معادل خرج دیماه تضمین بدهد یعنی تماماً توانایی پرداخت دیماه هزینه را دارد پس مشکل نخواهد بود آنهاست هم که نصف خرج را دولت و نصفش را اولیای دانشجویمان می دهند آنها در حدود ماهی چهار صد تا شصت تومان اولیای دانش آموز بول میدهند پس بنا بر این آنها هم با آسانی می توانند تضمین بدهند بفرستد معادل ۱۸۰۰ تومان یاد روزی تومان وسیله مراجعتش را قبلاً يك تضمین کافی برای حفظ حیثیت ایرانی هادر خارج اشکالی ندارد رئیس - آقای وزیر فرهنگ وزیر فرهنگ - بنده موافقم باین پیشنهاد رئیس - آقای تیمورتاش مخالفید ؟ تیمورتاش - بلی بفرمائید تیمورتاش - آقایان محترم بنده يك استدعای کوچکی دارم و آن اینستکه واقعا بیائیم چند دقیقه در ماهیت و کثرت این لایحه دقت کنیم چون این پیشنهادها خیلی زیاد است و اغلبشان هم نقطه متضاد هم هستند بنا بر این اگر ما یکدفعه روح مطلب را بشکافیم بنده خیال می کنم بسیاری از مشکلاتمان حل شود منظور از این لایحه این بوده است که بحصلینی که دولت میتواند تمام مخارجشان را بدهد کمک کند و بقیه کسانی هم که روزه در خارجه تحصیل کنند در حدود امکان مساعدهتی بکنند و لایحه آنها را که دولت صدر صد در جشان را میدهد رونق مقرراتی برایشان وضع کند محترم است میگویند این شرط ولاغیر ، من بتو پول میدهم بروی درس بخوانی نمیخواهم نرو اما این ناچار بر مقدار از محصلین است که بخرج خودشان آقایان بخرج خودشان میروند در خارجه تحصیل میکنند (امید سالار - پول خودشان هم مال مملکت است) (دکتر رضائی حیثیت کشور هم شرط است) حیثیت مملکت شرط است و هم برای غیر محصل شرط است پای حیثیت مملکت در بین باشد فرق نمیکند که يك محصل باشد یا يك فرد عادی باشد آن فردی که پای بنده حیثیت کشورش نیست آدمیت ندارد فرقی نمیکند از این که محصل باشد یا تاجر باشد یا ولگرد باشد ایران باشد یا اروپا باشد بنا بر این این تر

را من قبول ندارم حیثیت کشور شامل دو قسمت است، یکی حیثیت مورال یعنی حیثیت روحی و اخلاقی و یکی حیثیتی که می شود تحت تأثیر قانون در آورد اگر این کم حیثیتی بر حمله ای برسد که تحت تأثیر قانون در بیاید یعنی بدانید که هیچکدام از کشور های دنیا حاضر نیستند برای خاطر من و شما از قوانین خودشان صرف نظر کنند. اگر حیثیتی است که صرفاً حیثیت اخلاقی است آن یک واجب عینی است برای هر فردی که خودش را بشر میداند فرق نمیکند که محصل باشد یا غیر محصل پس بنابراین این شوخی را که حیثیت را محصل یا مال میکند و من وقتی میروم خارجه پایمال نمیکم این شوخی را بیندازیم دور، شما اجازه داده اید اینجا که اشخاصی بروند بایول خودشان درس بخوانند این حق بشری یکی از حقوق مسلمه افراد است و نمیشود از فردی سلب کرد حق ندارید این کار را بکنید یک کار فقط میتوانید بکنید آنهم بگوئید گذرنامه تحصیلی بتو میدهم که این کار را بکنی تا زمانی که گذرنامه تحصیلی در دست داری باید این حیثیت مورال و اخلاقی را رعایت کنی اگر رعایت نکردی گذرنامه تحصیلیت را میگیرم تا اینجا شما حق دارید و بنده این را هم پیشنهاد کرده ام ولی یک آقای که کبیر هست و بیول خودش هم می رود خارجه شما حق ندارید که تضمین از پدرش بگیرید که این را بر گرداند، این برخلاف اصل است خلاف بنای اصول بشری است شما این حق را ندارید، یگانه حقی که دارید این است که بگوئید من این گذرنامه تحصیلی را میدهم بتو بروی تحصیل کنی روزی که نخواستی گذرنامه تحصیلی را از تو میگیرم و بقیه اش این تضمین بانکی و این مقررات همه اش غلط است

رئیس - آقای تیمورتاش رعایت وقتتان را هم بکنید

قیه ورتاش - اجازه بفرمائید یک دقیقه دیگر عرایض بنده تمام میشود، خلاصه میکنم بنده پیشنهادی در همین زمینه کرده ام که شما فقط حق داشته باشید

گذرنامه تحصیلی را بگیرد و غیر از اینهم حق ندارید
رئیس - آقای وزیر فرهنگ
وزیر فرهنگ - جناب آقای تیمورتاش فرمودند که هدف در این قانون اینست که یکمده محصل را دولت بخرج خودش بفرستد و یک تسهیلاتی هم فراهم کند برای آنهایی که میروند تحصیل کنند، همینطور است ولی یک هدف بالاتری هم هست آنرا فراموش نباید کرد و آن اینست که یکمده از جوانهای این کشور باید در کشورهای خارج درس بخوانند و خوب درس بخوانند و اخلاق و رفتارشان مطابق شئون مملکت ما باشد و بعد هم برگردند بمملکتشان و خدمت کنند خواه بخرج دولت رفته باشند و خواه بخرج خودشان (صحیح است) البته ما علاقه داریم که همه دانشجویان خوب تحصیل کنند همه دانشجویان حیثیت و شئون مملکت خودشان را در خارج حفظ کنند همینطور هم هست بنده خدمت آقایان عرض میکنم که بسیاری از دانشجویان این دواصل را رعایت میکنند ولی این قاعده کلی است بین همه طبقات یک افراد نابابی ممکن است پیدا شود، بین محصلین هم ممکن است که یکمده ای پیدا شوند که یک انحرافات اخلاقی پیدا کنند یا اینکه درس نخوانند البته ما آن اثر روحی که از این ماده انتظار داریم بیش از آن اثر ظاهری است که میفرمایند ما فکر میکنیم که اگر یک محصلی بخرج رفت و این دانست که سرپرست و وزارت فرهنگ این مقررات را دارد که اگر برخلاف شئون یک محصل و شئون یک ایرانی رفتاری در خارج بکند و یا وقتش ببطالت و تملل بگذراند امکان این هست که باین جوان بگویند که آقای شما که درس نمیخوانید شما که اخلاقتان خوب نیست سزاوار نیست که بیش از این اینجا بمانید و پول مملکت را تلف کنید (صحیح است) این بلیط شما و تشریف بیاورید سوار قطار بشوید. البته اجبار و الزامی نیست و ما یک قدرتی نمیخواهیم در این باب اعمال کنیم و بآنجا نشان بدهیم ولی به آقای عرض کنم اتفاق افتاده است که جوانهایی

که در خارج درسی نخوانده اند خودشان واقعا اذعان میکنند که توانائی درس خواندن ندارند و یا اخلاق و رفتارشان طرزست که شایستگی ندارد آنجا بمانند و خود محصلین از آنها بیزارند بنده در سال گذشته در مجلسی که در دانشگاه تشکیل داده بودیم با حضور محصلین ایرانی در آلمان خود محصلین بنده اظهاری کردند که بنده واقعا باید در این مکان مقدس این اظهار را بکنم چون خودشان گفته اند که مقامات رسمی این معضاب را برسانید که مایکده جوانهای ایرانی هستیم که در اینجا زحمت میکشیم خودمانرا مجهز میکنیم که در آینده بیائیم بمملکت خدمت کنیم توی ما چهار تا جوان پیدا میشود که یک حرکات ناشایستی میکنند توی روزنامه هام بنویسند که آقای محصلین مقیم آلمان فاسد هستند درس نمیخوانند و چین و چنان می کنند در صورتی که محصلینی که در آلمان هستند هزار و هشتصد نفرند و این محصلینی که رفتارشان بد است افکارشان بد است و کار فاشیست کردند چهار نفرند بنابراین نمیشود بخاطر اینکه چهار نفر ناباب توی عده کثیری پیدا شده اند ما همه این جوانها را بدنام بکنیم و درس نخوانند فاسد الاخلاق معرفی کنیم ما انتظار نداریم اگر یک محصلی یک حرکت ناشایستی میکند این را بحساب همه محصلین بگذارند البته ما نظرمان این است که برای سرپرست محصلین این امکان باشد که چهار تا محصل از این جور اشخاص که پیدا میشوند اینها را بانصیحت و ارشاد اگر نتوانست اصلاح کند وسایلی بتواند فراهم کند که اینها بایران برگردند و بنظر بنده دادن یک همچو اختیاری بسرپرست محصلین اثر روحی خیلی زیاد است یعنی محصلین و جوانهای ما بیشتر رعایت تراکت و ادب و حسن اخلاق و سعی و کوشش در تحصیل را خواهند کرد باینجهت است که بنده با پیشنهاد آقای امید سالار را تبدیل میتواند به باید موافقت کردم البته تضمین بانکی که اینجا ذکر

شده بیشتر باین نظر بوده است که این اعتبار آنرا در دسترس وزارت فرهنگ باشد اگر یک محصلی هست که خودش حاضر است برگردد آقای خودشان دانسته اند که تحصیل نمی توانند بکنند، خودشان هم پیش سایر رفقایشان سرفراکنده هستند و اینها همانطور که آقای امید سالار فرمودند پدرشان می گوید که بمن چه مربوط است (تیمورتاش - گذرنامه اش را بگیرد) کافی نیست این محصل خودش میخواهد بیاید ایران، ما نمیخواهیم مکلف کنیم بیاید ایران خودش نمیخواهد بیاید ایران، پدر و مادرش سهل انگاری میکنند و وسیله مراجعت او فراهم نمیکنند، چون اعتقاد دارد که پدرش خوب است، اعتقاد ندارد که پدرش خوب نیست این است که این ماده باینجهت در قانون گذاشته شده و من انتظار دارم که آقایان موافقت بفرمائید و اطمینان داشته باشید غیر از موارد خیلی استثنائی، از این ماده استفاده نخواهیم کرد بلکه از اثر روحی که این ماده در جوانان ما دارد، از این اثر استفاده خواهیم کرد و خیلی مفید خواهد بود، (اردلان - شما برای چهار نفر هزار و هشتصد نفر را ناراحت میکنید.)

رئیس - آقای دکتر دادفر
دکتر دادفر - خواستم عرض کنم که بنده هم با پیشنهاد ایشان مخالف هستم.
رئیس - با پیشنهادها فقط یک نفر مخالف میتواند صحبت کند که آنهم آقای تیمورتاش بودند حالا اعلام رأی میکنیم میماند برای جلسه دیگر.

۶- تعیین موقع و دستور
جلسه بعد - ختم جلسه
رئیس - جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده روز پنجشنبه خواهد بود دستور هم بقیه این لایحه.
(مجلس مقارن ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی -
رضا حکمت